

Θέατρο

ΕΝΑΣ ΑΚΟΥΣΙΟΣ ΔΟΝ ΖΟΥΑΝ
ΤΗΣ ΡΩΣΙΚΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ (ΜΗΝΑΣ
ΧΑΤΖΗΣΑΒΒΑΣ), ΑΝΑΜΕΣΤΑ ΣΕ
ΜΙΑ ΠΑΡΑΦΟΡΗ ΤΗΣ ΑΠΕΛΠΙΣΙΑΣ
(ΝΤΙΝΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ, ΑΡΙΣΤΕΡΑ)
ΚΑΙ ΜΙΑ ΔΕΣΙΟΤΕΧΝΙΣΣΑ ΤΗΣ
ΠΛΗΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΓΟΝΤΕΙΑΣ
(ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΑΤΟΥΠΗ, ΔΕΞΙΑ)

Ο Γλάρος των Τριών Αδελφών στον Βυσσινόκηπο του Θείου Βάνια

Uαυτόν τον ισολογιστικό τίτλο λογάριζα χρόνια τώρα να κατασκευάσω μια «τσεχωφίδα». Όπου, σαν «ουβερούρες από όπερες», εναλλάσσόμενες και διασταυρούμενες, θα κυκλοφορούσαν πρόσωπα, μοτίβα, ατμόσφαιρες, καταστάσεις, σιωπές απ' όλα τα έργα ωριμότητας του Τσέχωφ, τέλος καλοκαιριού, σ' ένα μεγάλο κτήμα ρωσικής επαρχίας, μ' ένα μεγάλο σπίτι, πρώην αρχοντικό, με άμαξες να κουδούνίζουν, τράινα πολιτισμού και εκβιομηχάνισης να σφυρίζουν, με πολλά χρέη, πολλούς λυγμούς, πολλούς πνιγμένους ή γελοίους έρωτες, πολλά πνιγμένα όνειρα και άλλους πλειστηριασμούς...

Η παράσταση του *Γλατώνωφ* από το Ανοιχτό Θέατρο του Γιώργου Μιχαηλίδη —ενός έργου που ποτέ δεν κατάφερα να διαβάσω ούτε το ένα τρίτο του— μου χάλασε διά παντός τα σχέδια. Ο Τσέχωφ με είχε και σ' αυτό προλάβει, μόνο που δεν είχα την υπομονή να το διαπιστώσω μόνη μου. Την υπομονή, την επιμονή και το πάθος τα είχε, ωστόσο, ο Γιώργος Μιχαηλίδης, ο οποίος είκοσι πέντε χρόνια τώρα έκοβε και έραβε αυτό το αχανές ως στέπα κείμενο. Ένα κείμενο που βρέθηκε αchronολόγητο και απιλοφόρητο δεκαέξι χρόνια μετά τον θάνατο του συγγραφέα, στα κατάλοιπά του.

Αυτός ο *Γλατώνωφ*, *Ο Αχαϊρευτός Γλατώνωφ* ή *Φτωχέ μου Δον Ζουάν* είναι κάποιος από τους πολλούς τίτλους που δόθηκαν κατά καιρούς στο έργο, η κανονική διάρκεια του οποίου θα ήταν —αν παιζόταν— πέντε έως οκτώ ώρες!

Μην τρομάξετε, ο Γιώργος Μιχαηλίδης το έκοψε μαεστρικά, κρατώντας τα μισά περίπου πρόσωπα και τα μισά επεισόδια. Το απελευθέρωσε από τα «μπάζα», όπως πολύ σωστά αναφέρει στο εισαγωγικό-κατατοπιστικό σημείωμα του προγράμματος και, ω του θαύματος, μπροστά μας αποκαλύφθηκε ένα αριστούργημα διάρκειας δύο ωρών και κάτι. Κι αν ακόμα δεν κατανοήσετε από την πρώτη σκηνή το who's who του έργου, πολύ σύντομα θα καταλάβετε πως έχουμε να κάνουμε με τον γοητευτικό δάσκαλο του χωριού Γλατώνωφ (Μηνάς Χατζησάββας), που αν και παντρεμένος με την ανεκπικρή και γλυκιά Σάσα (Μαίρη Σταυρακέλη), δέχεται τον έρωτα των γυναικών γύρω του δέχως αντίσταση, γιατί είναι άβουλος, αδιάνωτος και μοιρολάτρης. Δέχεται τον έρωτα της νέας και εντυπωσιακής χήρας Άννας Πετρόβνα (Δήμητρα Χατούπη), της Σοφίας Εγκόροβνα (Ντίνα Μιχαηλίδη) —φρεσκοπαντρεμένης με τον παρακμακό πρόγονο της Άννας, Σεργκέι Βοϊνίτσεβ (Νίκος Καραγεώργος)— καθώς και τον έρωτα της νεαρής φοιτήτριας Μαρίας Εφρήμοβνα (Αργυρώ Λούπη). Έχουμε να κάνουμε μ' ένα γαϊτανάκι κωμικοτραγικών προσώπων, γύρω από έναν ακούσιο, κωμικοτραγικό, επαρχιακό Δον Ζουάν και

μιαν εκούσια, μοιραία καρδιοκατακτήτρια. Η Άννα Πετρόβνα σκοτώνει την επαρχιακή της πλήξη ψάχνοντας θύμα, για να σηκώσει τα χρέη της, αλλά όχι τη φούστα της. Αυτή την προσφέρει μόνο στον Γλατώνωφ. Ο Μηνάς Χατζησάββας σαν να περίμενε χρόνια αυτό τον ρόλο. Όρμησε μέσα του με απaráμιλλη σκηνηκή γοητεία και ωριμότητα και έβαλε μια σπουδαία σφραγίδα. Πέρασε μέσα από τον Βάνια, τον Άστρωφ, τον Βεροΐνιν, τον Τριγκόριν, τον Τριέπλεφ, μεσ' από τον εραστή της Κυρίας με το Σκυλάκι, πέρασε από τις Τρεις Αδελφές και τον Γκάγιεφ, φθάνοντας ακόμα κι ως τον Μπάαλ του Μπρεχτ, για να δομήσει τον άξονα του πιο πολυσυλλεκτικού τσεχωφικού προσώπου. Είναι ο γλεντζές, ο ασταίος, ο τολμηρός λογάς, ο μελαγχολικός κυνικός, ο αλκοολικός της ζωής και του θανάτου, αλλά και ο ονειρευτής μιας χρήσιμης και εργατικής σταδιοδρομίας. Αηδισμένος από το περιβάλλον πλήξης, παρακμής και σπατάλης που τον κυκλώνει, διαπιστώνει, αδιόρθωτος, πως αποτελεί τμήμα του. Τι πιο συγκλονιστικά σημερινό; Η Άννα Πετρόβνα της Δήμητρας Χατούπη, μια χύμησης Λιούμποβα, Αρκάντινα, Έλενα, Μάσα, καταθέτει τον γοητευτικό αντίποδα του θηλυκού Δον Ζουάν, με αέρα κοσμοπολίτικου, εξεζητημένου και αυθεντικού. Η Σοφία της Ντίνας Μιχαηλίδη, αδιαπέραστη, εσωτερική, αυστηρή, σιωπηλά παράφορη, λίγο Νίνα, λίγο Μάσα, λίγο Σαρλότα με τον θρηκοδαστικό της βηματισμό, διανύει μια αξιοσημείωτη πορεία από το χαλαρό πρώτο στο —καταιγιστικών ρυθμών— δεύτερο μέρος της παράστασης, όπου επί σκηνης πυροβολεί τον μεγάλο έρωτα των φοιτηκών της χρόνων.

Από τους υπόλοιπους, ολοκληρωμένους και ενδιαφέροντες ρόλους, αναφέρω τις πολύ καλές στιγμές του Θόδωρου Μπογιατζή (γιατρός Τριλιέτσκι), της Μαίρης Σταυρακέλη (της κρυφά αισθαντικής και γενναίας Σάσα), του Κώστα Γαλανάκη (κτηματίας Γκλαγκόλιεφ), της Αργυρώς Λούπη (στο έξοχο σκισάρισμα της πουριτανής-θεοσεβούμενης φοιτήτριας που ενδίδει) και, τέλος, το παράδοξα παρακμαϊκό και ενδιαφέρον αποτέλεσμα του Νίκου Καραγεώργου στον ρόλο του απητημένου συζύγου, μακρινού σχολιού πάνω στον Κούλινγκιν των *Τριών Αδελφών*.

Στη μοναδική αυτή τσεχωφική τοιχογραφία συντέλεσαν αποτελεσματικά η μετάφραση του Κώστα Θεοφάνους, τα εντυπωσιακά σκηνηκά και τα ψαγμένα κοστούμια της Αγνής Ντούση και, καθώς υποθέτω, η γνωστή τεχνικο-εφευρετική μανία του σκηνοθέτη.

Υ.Γ. Είναι κρίμα που η πρώτη επανεμφάνιση του Θεάτρου Καισαριανής δεν μου επιτρέπει να σας συστήσω την παράσταση, παρ' όλο το δέλεαρ ενός ονόματος σαν του Ηλία Λογοθέτη. Είναι κρίμα, γιατί το έργο *Αλλοίμονον και Μερικά... Αχ, Αχ*, του Παναγιώτη Μέντη (διασκευή-συρραφή διηγημάτων του Άντον Τσέχωφ), θα μπορούσε μαζί με τον κατά Μιχαηλίδη *Γλατώνωφ* ν' αποτελεί τον ΑΛΛΟ Τσέχωφ, στην άλλη μεριά της πόλης.

—**Αννυ Θ. Κολτσιδοπούλου**